

Studieplan for Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanning 5-10 (60 studiepoeng) (2016– 2017)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Kontakt

Studieprogramansvarlig

Avdeling for lærerutdanning

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet er et valgfag i *Grunnskolelærerutdanningen 5-10 (240 studiepoeng)*.

Studiet er et dannelsesfag og inneholder områdene religion og livssyn, filosofi og etikk og fagdidaktikk. Det henter stoff og perspektiver fra religionsvitenskap, teologi, filosofi og idéhistorie, men også fra andre samfunns- og kulturfag, samt pedagogikk. Fagdidaktisk teori og praksis er sentralt i studiet.

Det er krav om politiattest og tuberkulinkontroll til studiet, se nærmere informasjon i studieplan for Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Læringsutbyttet i de fire emnene i studiet er knytt til faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å kunne undervise i RLE på 5. til 10. trinn.

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- fagets grunnbegreper (religion, livssyn, etikk, filosofi)
- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særlig vekt på kristendommen og norske forhold
- viktige tros- og livstolkinger i religionene
- religionenes historie
- kristendommens historie og trosinnhold
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med særlig vekt på Bibelen
- uttrykksformer i religionene
- vestlig filosofihistorie
- humanismens historie og den moderne livssynshumanismen
- sekulære livstolkinger med vekt på ideologier
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettigheten og FNs barnekonvensjon
- å filosofere med barn
- sentrale arbeidsmåter i faget
- grunnskolefagets historie
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høgtider, fortellinger og estetiske uttrykk
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet og verdimålingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvingen
- lage lokale læreplaner i RLE
- reflektere over egen utvikling i yrkesutøvingen som RLE-lærer
- vurdere lærebøker og andre læremiddel i faget
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte
- bruke barns tanker og forestillinger i filosofiske diskusjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget

Generell kompetanse

Studenten

har yrkesetisk kompetanse

- kan legge til rette for samarbeid mellom hjem, skole og lokalmiljø
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn
- kan gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunlaget for skolen
- kan se ungdomskultur og samfunn elles i sammenheng med religioner og livssyn

Opptak

Ingen krav ut over opptakskravet til *Grunnskolelærerutdanningen 5-10 (240 studiepoeng)*.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Religion, livssyn og etikk for Grunnskolelærerutdanningen 5-10 består av fire emner, hver på 15 studiepoeng.

RLE 101: Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (5-10)

RLE 102: Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (5-10)

RLE 201: Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (5-10)

RLE 202: Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam (5-10)

Tema for de ulike emnene framkommer i emnebeskrivelsene til det respektive emne.

Studiet bidrar på utdanningens Profesjonsdager og deltar i tverrfaglig samarbeid og undervisning med andre fag i Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Organisering og læringsformer

Studentene møter varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og individuelt arbeid. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner.

Sentrale områder

Sentrale områder i studiet er fagdidaktikk, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering, samiske og flerkulturelle perspektiver.

Bruk av bibliotek: Biblioteket skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer, en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forbindelse med oppgaveskriving. Deltakelse i denne undervisningen er svært viktig for å få et godt utbytte av studiet.

Bruk av IKT: Det forutsettes at studentene benytter IKT aktivt, både som kommunikasjonskanal mellom lærere og studenter og som arbeidsredskap. Det legges særlig vekt på at studentene utvikler en kritisk holdning til internettkilder.

Egenaktivitet: Det forutsettes en utstrakt grad av selvstudium og samarbeid med medstudenter. Studentene inngår i mindre læringsfelleskap (basisgrupper).

Arbeidskrav: Det er knyttet arbeidskrav til studiet. Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Se den enkelte emnebeskrivelse for mer informasjon.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv.

Praksis

Praksis inngår i studiet. Erfaringer fra praksis brukes inn i undervisningen. Se nærmere beskrivelse av praksis i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og *Plan for praksis (5-10)*.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studentene skal gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid innen emnet, se emnebeskrivelse og semesterplan for mer informasjon.

Internasjonalisering

Grunnskolelærerstudiet skal preges av at studentene ser fag og lærerarbeid i et internasjonalt perspektiv. Det innebærer at det legges til rette for kontakt med tilsvarende utdanningsinstitusjoner i andre land og for utveksling av lærere og studenter som ønsker å arbeide spesielt med internasjonale spørsmål knyttet til utdanning og læring. Integrering av studier eller praksisopplæring i utlandet kan skje ved at hele eller deler av studiene i den valgbare delen av utdanningen kan bestå av studier i utlandet. Forutsetningen er at det foreligger en forhåndsgodkjenning fra vår institusjon, basert på kriteriene i de nasjonale retningslinjene, og at det kan organiseres nødvendig praksisopplæring, enten under utenlandsoppholdet eller før/etter utenlandsoppholdet.

Se mer informasjon i studieplan for Grunnskolelærerutdanning 5-10, generell del.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØs utvalg for utdanningskvalitet gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolen sine studieprogrammer (kalt EVA2)
- Se også studieplan (programplan) for Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3).

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurdering

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen.

Studiet har både muntlig og skriftlig eksamensformer og det benyttes interne og eksterne sensorer.

Se emnebeskrivelsene for mer detaljert informasjon.

Man benytter en gradert karakterskala fra A – F, der A er beste og E dårligste ståkarakter. F er 'ikke bestått'.

Jobb og videre studier

Målgruppe er studenter i *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* (240 studiepoeng).

Religion, livssyn og etikk for Grunnskolelærerutdanningen 5-10 fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i RLE på mellom- og ungdomstrinnet i norsk skole.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Fungerende dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, juni 2011

Studieplanen er revidert

Studieleder Kjersti Berggraf Jacobsen, 13. april 2016

Studieplanen gjelder for

2016-2018

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2016

RLE

LURLE10115
Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (5-10)

15 stp

Vår 2017

RLE

LURLE10215
Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (5-10)

15 stp

Høst 2017

RLE

LURLE20113
Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (5-10)

15 stp

Vår 2018

LURLE10115 Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med vekt på hinduisme, buddhisme, og islam, og på disse religionenes plass i Norge.

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på hinduisme, buddhisme og islam
- religionshistorie innen hinduisme, buddhisme og islam med vekt på eldre tid
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med vekt på hellige tekster i hinduisme, buddhisme og islam
- vestlig filosofihistorie med vekt på antikken, særlig menneskesyn og etikk
- humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike varianter i bryting med andre menneskesyn gjennom historien
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- grunnskolefagets historie i hovedtrekk, grunngivelse, innhold og formål
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- sette seg inn i unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål, og kan samtale med dem om dette
- samtale med unge om forhold som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- bruke sentrale arbeidsmåter med vekt på dialog, utforskning, sammenligning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, blant annet med hensyn til elever med bakgrunn i ulik tro og ulike livssyn
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsetningene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se dette i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet tar for seg følgende hovedtemaer:

- Introduksjon til religionene hinduisme, buddhisme, og islam
- Introduksjon til livssynet humanisme
- Introduksjon til eldre filosofihistorie
- RLE som undervisningsfag i grunnskolens mellomtrinn og ungdomstrinn med følgende undertema:

Fagdidaktikk

Integrering av praksis

Grunnleggende ferdigheter

Flerkulturelle perspektiver
Tilpasset opplæring
Vurdering
Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene kommer til å møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, ekskursjon i grupper, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studietur må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. **Gruppearbeid:** Utvikling av stasjonsbasert undervisningsopplegg knyttet til temaet filosofi og humanisme. Gruppene presenterer sitt arbeid for lærer og medstudenter. Det settes av 15 minutter til presentasjonen. Lærer gir muntlig tilbakemelding.
2. **Gruppearbeid med muntlig presentasjon** av et faglig tema innenfor emnet på hinduisme, buddhisme, eller islam med relevans for KRLE i skolen. Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse det flerkulturelle perspektivet. Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent. Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i Fronter.
3. **Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen**, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.
Sykmelding gir rett til tilpassede oppgaver ved fravær.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer i Fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i Fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene utfører evaluering av emnet RLE 101.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 9. juni 2016.

Kompendium selges i bokhandel Remmen.

Religionspedagogikk, fagdidaktikk og RLE-faget

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. 2015. Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Melhus, K. og Winje, G. (2009). Å regne i RLE, kap. 12 ss. 173-184 I: J. Fauskanger, R. Mosvold & E. Reikerås (Red.), *Å regne i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium)

Neegaard, G. (Red.) (2006). *Logos og Dharma: Religioner, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget, s 17-40 (Kompendium)

Sødal, H. K. (Red.) 2009. *Religions og livssynsdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6.

Winje, G. (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE), I: Hildegunn Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 67-80, (Kompendium)

Winje, G. (2005). Estetiske arbeidsmåter i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/estetiske%20arbeidsmater.pdf>

Winje, G. (2006). Metodisk arbeid med religionenes musikk i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/metodikk-musikk-religion.pdf>

Livssyn, filosofi og fagdidaktikk

Aadnanes, P. M. (2012). Livssyn. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. s. 130-160 (Kompendium)

Andreassen, Bengt-Ove (2012). *Religionsdidaktikk. En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 133-143 (Kompendium)

Eidhamar, L., G. (red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 22-57

Bondevik, H. og I. Bolstad. 2003. *Tenkepauser. Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 21-56 (Kompendium)

Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. (2007). *Den andre. Etikk og filosofi i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 13-24, 277-298.

Lingås, L. G. 2008. Troen på livet vårt, menneskets verd. I: O. Leirvik & Røthing, Å. (Red.), *Verdier*. Oslo: Universitetsforlaget s. 159-177 (Kompendium)

Schjelderup, A. Olsholt, Ø. & Børresen, B. (1999). Den filosofiske samtalen. I: A. Schjelderup, Ø. Olsholt & B. Børresen (Red.), *Filosofi i skolen*. Oslo: Tano Aschehoug. s. 61-76 (Kompendium)

Hinduisme, Buddhisme, Islam og fagdidaktikk

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss. 10-21, 109-315, 378-385.

Grimmitt, Michael, Julie Grove, John Hull, Louise Spencer. 1991. Ganesha, ss.30-43
I: *A gift to the child: religious education in the primary school*. London: Simon & Schuster (Kompendium)

Kildesamling: til kristendoms kunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 1.

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter.

Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Islam ved Einar Thomassen

Hentet fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a2dae951e15d393ee8725e60a3129ee7?lang=no#0>

Kildesamling: til kristendoms kunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 2.

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter.

Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Hinduismen og Buddhismen ved Jacobsen og Thelle.

Hentet fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Nicolaisen, T. (2014). Rom og reiser i RLE. Innspill til pluralistisk og gjestfri RLE-didaktikk.

Prisme. 65, (1), 17-27 (Kompendium)

Nicolaisen, Tove (2013). Pluralistisk religionsundervisning og egengjøring som ideal. Hva kan vi lære av erfaringene til barn med hindubakgrunn?

Nordidactica (2) Hentet fra <http://www.kau.se/nordidactica>

Winje, G. (2010). Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss.16-19, 24-33,78- 93, 94- 120, 121-137.

Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. Ss. 33-165.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:49:09

LURLE10215 Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (5-10) (Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Espen Schjetne

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk i grunnskolelærerutdanning 5-10* (studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk med vekt på jødedom og kristendom og på disse religionenes plass i Norge

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på jødedom og kristendom
- religionshistorie innen jødedom og kristendom med vekt på eldre tid, og særlig på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger med vekt på hellige tekster i jødedom og kristendom.
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og sekulære livssyn
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettighetene og FNs barnekonvensjon og diskusjonene om ulike konsekvenser av disse for undervisninga i RLE
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektivet og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høytider, fortellinger og estetiske uttrykk
- sette seg inn i barns og unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dem om dette
- samtale med barn og ungdom om spørsmål som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, særlig med tanke på elever med bakgrunn i ulik tro og livssyn
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter med tilsvarende vurderingsformer
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- reflektere kritisk over innholdet og verdimålsettingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet består av følgende nasjonale fagemner:

- Jødedom
- Kristendom
- Etikk
- Religionspedagogikk: RLE som undervisningsfag i grunnskolenes mellomtrinn med følgende sentrale områder:

Fagdidaktikk

Integrering av praksis

Grunnleggende ferdigheter

Flerkulturelle perspektiver

Tilpasset opplæring
Vurdering av elever
Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen og åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og [Plan for praksis](#).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter) med muntlig presentasjon av et undervisningsopplegg om jødiske eller kristne høytider, eller sentrale ritualer knyttet til RLE på mellomtrinnet som også er del av RLE 102.*

Arbeidskravet skal være forskningsbasert.

Arbeidet skal belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering av elever og integrering av praksis.

Studentene må gi muntlige tilbakemeldinger på andre studenters presentasjoner.

Vurdering med tilbakemelding fra faglærer om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i Fronter-mappen *studentsamarbeid*.

2. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykemelding ved fravær fra obligatorisk undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav),

må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i Fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i Fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5 timers varighet

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamensbesvarelsen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evalueringsav emnet

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 5. desember 2016.

Jødedom

- Groth, Bente (2011) Jødedommen. Oslo: Pax forlag. Kronologi, ss.12-15, Kap.1-8, ss. 23-109, Kap.12 og 13, ss.164-186. (112s)
- Elgvin, Torleif (1999) Jødedommen i Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm (elektronisk og i bokformat) Sidetall i trykte bokformat: Jødiske fester ss. 301-317; Liv og tros ss. 318-334; 338-342; Jerusalem ss. 343-351. (47s)

Kristendom

- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 1. Bibelen Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1-5 og 8-14 (205 s.)
- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 2. Tro og tradisjon. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 14-273 (259 s.)

Etikk

- Vetlesen, Arne Johan og J-O Henriksen (2006) Nærhet og distanse. Oslo: Gyldendal. Ss. 76-229 (155 s).
- Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. 2007. Den andre. Etikk og filosofi i skolen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 90-105, 171-206. (52s)
- Den europeiske menneskerettskonvensjonen (1950). Artikkel 8, 9, 14 og protokoll 1 art. 2 http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_NOR.pdf
- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966). Artikkel 18, 23, 24. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter>
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (1989). Artikkel 8, 12-16, 18, 28-30. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Religionspedagogikk

- Schjetne, Espen (2014). «Kritisk blikk på kritikk. Religionskritikk som balansekunst i den offentlige skole» i Afdal, Geir, Røthing, Åse og Schjetne, Espen (red.) Empirisk etikk i pedagogiske praksiser. Artikulasjon, forstyrrelse, ekspansjon. Oslo: Cappelen Damm Akademiske. Sider 153-175 (23s) (kompendium)
- Sødal, Helje Kringelbotn (red) (2009) Religions- og livssynsdidaktikk. Oslo: Høyskoleforlaget. Ss. 11-26, 45-64, 105-182. (104 s)
- Winje, Geir (2010) Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 5: Høytider i kristendommen, ss.35-77, Kap. 10: Livssynshumanismen og Jehovas Vitner ss. 149-153. (48s)

LURLE20113 Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (5-10) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- sekulære livstolkinger med vekt på ideologier og nyreligiøsitet
- FNs internasjonale konvensjoner om menneskerettene og ILO-konvensjonen om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, samt aktuell diskusjon om menneskerettighetsbegrepet
- vestlig filosofihistorie med vekt på nyere tid
- samisk religionshistorie
- viktige tros- og livstolkninger i religionene hinduisme, buddhisme og sikhisme i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold
- religionshistorie med vekt på nyere tid fra hinduismen, buddhismen og sikhismen
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene *hinduisme*, *buddhisme*, *sikhisme*, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- grunnskolefaget si historie med særlig vekt på tida etter 1997 og ulike løsninger på religions- og filosofiundervisningen i andre land
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blikk for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett- etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE- lærer
- vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- lage lokale læreplaner i RLE
- reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE-ernene, gjennom sjangrer, symboler, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet inneholder følgende av de nasjonale fagemner:

1. Hinduisme med vekt på nyere tid
2. Buddhisme med vekt på nyere tid
3. Annet religiøst mangfold med vekt på nyere tid: sikhisme, nyreligiøsitet, samiske forhold: samisk religion og religiøsitet.
4. Filosofihistorie med vekt på nyere tid
5. Livssyn: sekulære ideologier
6. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:

- Fagdidaktikk

- Integrering av praksis
- Grunnleggende ferdigheter
- Flerkulturelle perspektiver
- Tilpasset opplæring
- Vurdering av elever
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, møte med trossamfunnsrepresentanter, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis inngår i studiet, se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og Plan for praksis. I lærerutdanningen spiller praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter): skriftlig oppgave.*

Arbeidet skal være forskningsbasert.

2. *Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema innenfor området hinduisme, buddhisme, sikhisme, eller samisk religion/religiøsitet med relevans for RLE i grunnskolens ungdomstrinn.*

Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, og vurdering av elever.

Studentene må gi muntlig tilbakemelding på andre studenters presentasjoner.

Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i mappen *studentsamarbeid* i høgskolens læringsplattform.

3. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisning, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykmelding ved fravær fra obligatoriske deler av undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

5 timers skriftlig skoleeksamen

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 201.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 9. juni 2016.

Religionspedagogikk og fagdidaktikk

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. (2015). Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Björlin, O. (2008). Religionsläraren och religionerna. I Lundberg & Persson (Red.) Religionskunnskap.nu. *Föreningen Lärare i religionskunskap. Årsbok*, 40, s.71-85 (Kompendium)

Hansen, M. (2007). Pluralismen indad og udad. Skitse til en pluralistisk religionspædagogik på bakgrund av Robert Jacksons bog fra 2004: Rethinking Religious Education and Plurality. *Religionslæreren* (5) s.10-15 (Kompendium)

Helskog, G. H. (2012). Danning i retning av menneskelig modenhet og visdom gjennom filosofisk dialog? Norsk filosofisk tidsskrift 47 (1), s. 46-60. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/nft/2012/01/danning_i_retning_av_menneskelig_modenhet_og_visdom_gjennom

Hinduisme, buddhisme og fagdidaktikk

Jacobsen, Knut A. (2009). *Hva er hinduisme*. Oslo: Universitetsforlaget.

Jacobsen, Knut A. (2012). *Buddhismen*. Oslo: Pax forlag. s. 155-196

Jacobsen, Knut (Red.) (2011). *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 31-125

Jacobsen & Thelle. (1999). *Hinduismen og Buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 146-170, 267-272, 284 - 304, 317-330

Trainor, Kevin (Red.) (2002). *Buddhisme: Et illustrert oversiktsverk*. Oslo: Damm & Søn. s.120-123, 126-129, 132-139, 142-151, 162-165, 170-171, 202-203, 222-223, 225 (38s)

Rasmussen, T. & Thommesen, E. (Red.) (1999). *Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering*, Bind 2. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Utvalgte fortellinger, tekster og bilder. Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Livssyn, filosofi og annet religiøst mangfold

Kraft, S. E. (2011). *Hva er nyreligiøsitet*. Oslo: Universitetsforlaget

Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn*. (4. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-55, 160-215.

Bondevik, Hilde og Inga Bostad. (2003.) *Tenkepauser: Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 69-168

Botvar & Schmidt (Red.) (2010). *Religion i dagens Norge*. Oslo: Universitetsforlaget s. 60-80 (Kompendium)

Høstmælingen, N. (2005). *Hva er menneskerettigheter*. Oslo: Universitetsforlaget.

Winje, Geir. (2004). *Alternativ religiøsitet*. I (Red.) L., G. Eidhamar *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 365-374

Samisk religionshistorie

Kristiansen, Roald E. (2005). *Samisk religion og læstadianisme*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 5-38.

Sikhismen

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 316 -325 (10s)

Kvamme, Lindhardt, Steineger (2013) *Samme Verden*. Oslo: Cappelen Damm. s. 198-226 (25s)

<http://isammeverden.cappelendam.no/binfil/download2.php?tid=1155212&h=350f25e89f1738c6f71a303119302b9e&sek=1150598>

LURLE20213 Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam (5-10) (Vår 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- viktige tros- og livstolkninger i religionene jødedom, kristendom og islam, og annet religiøst mangfold i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold

- religionshistorie med vekt på nyere tid og særlig på jødedommens, islams, og kristendommens historie fra reformasjonen og framover. Konfesjonskunnskap
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene jødedom, kristendom og islam, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og praksiser
- religiøse, humanistiske og naturalistiske verdiperspektiver i møte med aktuelle utfordringer som spørsmål om: liv og død, kjønn og likestilling, seksualitet, økonomi, miljø og ressursbruk, rusmidler og rusmisbruk
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blikk for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett-etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE-lærer
- vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- lage lokale læreplaner i RLE
- reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE-emenene, gjennom sjangrer, symbol, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet omfatter de følgende nasjonale fagemnene: jødedom, kristendom, islam, etikk: religiøse og sekulære verdiperspektiv, og fagdidaktikk

1. Jødedom med vekt på nyere tid
2. Kristendom med vekt på nyere tid
3. Islam med vekt på nyere tid
4. Etikk: Religiøse og sekulære verdiperspektiv
5. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:
 - Fagdidaktikk
 - Integrering av praksis
 - Grunnleggende ferdigheter
 - Tilpasset opplæring

- Vurdering av elever
- Flerkulturelle perspektiver
- Samiske forhold
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, ekskursjoner, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats i emnet på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen og åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og [Plan for praksis](#).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 1. Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema med relevans for RLE i ungdomsskolen som også er del av RLE 202.*
Arbeidskravet skal være forskningsbasert og belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter, og vurdering av elever.
Studentene må gi muntlig vurdering av andre studenters presentasjoner.
Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.
Etter presentasjon lastes arbeidet opp i fronter-mappen *studentsamarbeid*.
- 2. Gruppearbeid (2 studenter): Besøke ett kirkesamfunn med intervju, orientering og omvisning fra kirkesamfunnets ledelse eller ansatte.*
Arbeidskravet skal være forskningsbasert og belyse flerkulturelle perspektiver.
Gruppene gir muntlige presentasjoner i klassen fra besøkene i kirkesamfunnene.
Studentene må gi muntlige tilbakemeldinger på andre studenters presentasjoner.
Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.
Etter presentasjon lastes arbeidet opp i mappen *studentsamarbeid* i høgskolens læringsplattform.
- 3. Ekskursjon: dagsbesøk: deltakelse på omvisning/møter med trossamfunn.*
Deltagelse med spørsmål under besøket og reflekterende oppsummering etter besøk.
- 4. Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*
Sykemelding ved fravær gir rett til tilpassede oppgaver.

Besøkene til trossamfunnene og kirkene må bekostes i sin helhet av studenten.

Ved sykefravær de dagene gruppen og klassen besøker trossamfunn og kirke, må studenten besøke stedene på egen hånd, dokumentere, og gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig RLE-lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 202.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturliste er sist revidert 9. januar 2018.

Bøker og deler av bøker

Kristendom

Elstad, Hallgeir (2005): *Nyere norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ss. 7-104 (97s).

Hvalvik, Reidar & Terje Stordalen (1999): *Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning*. Oslo: Det Norske Bibelselskap. Ss. 17-48, 111-120, 138-151, 161, 187-197, 411-419, 444-459 (92s)

Rian, Dagfinn (2011): Kristendommen i Norge, Kap. 6 ss. 233-262, i: *Verdensreligioner i Norge* (red. Knut Jacobsen) Oslo: Universitetsforlaget

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2002): *Det kristne Norge Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
Sødal, Kap. 1: Om konfesjonskunnskap ss.9-22.
Austad, Kap. 2: Den ortodokse kirke ss. 23-34.
Leer-Salvesen, kap.3: Den romersk-katolske kirke ss. 35-65.
Oftestad, Kap. 5: Evangelisk-lutherske kirkesamfunn i Norge: Den norske kirke, ss. 98-124.
Austad, Kap. 7: Den anglikanske kirke, ss.177-190.
Austad, Kap. 8: Baptismen ss. 177-189.
Sødal, Kap.10: Metodismen ss. 199-210.
Sødal, Kap.15: Den pinsekarismatiske bevegelsen ss. 255-285
Sødal boka: Utvalg av andre kapitler regnes som pensum basert på studentenes arbeidskrav/valg av kirkesamfunn!

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige og Jehovas Vitner

Eidhamar, L.G. (red.) (2004): *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
Eidhamar: Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige kap. 9 ss. 336-345 (10s)
Sødal: Jehovas Vitner, kap.10 ss.346-364 (19s)

Jødedom

Groth, Bente (2011): *Jødedommen*. Oslo: Pax forlag.
Kronologi, ss.15-20, Etske prinsipper ss. 90-92, Hva betyr reglene i dag s.109, Mystikerne, kabbalistene ss.117-118, Kabbala og rettstenkning, Mestere, Kabbalistiske studier ss.131-134
Utvisninger og gettoisering, Reformasjonen og tiden etter ss.149-151.
Kap.11, 14, 15, ss.152-163, 187-217 (ca. 45s).

Hoffmann, Christhard og Vibeke Moe (red.) (desember 2017): *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017: befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie*
Oslo: HL-senteret (ss.7-12; 19-25; 33-122) (103s).

Rian, Dagfinn (2011): Jødedommen i Norge, i: *Verdensreligioner i Norge*, Knut Jacobsen (red). Ss. 166-167,189-207 (23s) Oslo: Universitetsforlaget.

Islam

Bile, Srour og Herz (2017): *Skamløs*. Oslo: Gyldendal. Ss. 5-163 (124s)

Ishaq, Bushra (2017): *Hvem snakker for oss? Muslimer i dagens Norge – hvem er de og hva mener de?* Oslo: Cappelen Damm. Ss.11-240 (228s).

Kjelstrup, Christian (red): Koranen & Miljø/ Jihad / Feminisme, i: *Samtiden* (1-2017) Oslo: Universitetsforlaget. Ss.4-5, 8-10, 12-15; 16-20; 22-29; 30-33; 34-36,38-40; 42-43; 44-49; 64-67; 68-70,72-73,74-75; 77; 78-82; 84-89; 90-97; 98-101; 102-113 (74s)

Vogt, Kari (2007): *Hva er islam*. Oslo: Universitetsforlaget (77s).
Historien i fugleperspektiv ss.16-18; Islamske trosretninger ss. 19-22; Dialog mellom trosretninger? 22-23; Den islamske mystikken ss. 56-58.
Kap.3: Lov og rett ss.61-90. Kap.4: Islamske bevegelser i dag, ss. 92-110.
Kap.5: Politisk Islam, ss. 111-124, Kap.6: Kan islam reformeres, ss. 126-134.

Vogt, Kari (2011): Islam i Norge, i: *Verdensreligioner i Norge*, Knut Jacobsen (red). Ss.128-162 (33s) Oslo: Universitetsforlaget

KOMPENDIUM PENSUMSTEKSTER

Kompedium for emnet selges i bokhandel: inneholder enkeltkapitler, artikler og utdrag.

KRLE som undervisningsfag: fagdidaktikk

Høeg, Ida M. (red.) (2017): *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget.

Innledning Ss. 9-30 (21,5s). **Kompendium**

Lippe, Marie von og Sissel Undheim (red.) (2017): *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget.

Marie von der Lippe og Sissel Undheim: Hva skal vi med et felles religionsfag i skolen?

kap.1, ss. 11-24.

Lars Laird Iversen: Uenighetsfellesskap: Kan skolen være et treningsrom for offentlig uenighet? kap.7, ss. 101-116. **Kompendium**

Repstad og Tallaksen (2014): *Praktisk fagdidaktikk for religionsfagene*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 8: Å undervise om etikk ss. 155-172, **Kompendium**

Rian, D. (1999): Om å sammenligne religioner ss. 40-51 i: *Verdensreligioner i undervisningen*. Oslo: Universitetsforlaget (12s) **Kompendium**

Kompendium

Etikk og Verdiperspektiv

Ariansen, Per & Jon Wetlesen (1994): Miljøfilosofi ss.243-278 i: *Etikk – en innføring*

(red. K. E. Johansen) Oslo: Cappelen (35s) **Kompendium**

Gardner, Garry (2003): Å få med religionen i jakten på en bærekraftig verden, i: *Jordens tilstand: State of the World*, redigert av Linda Stark, omsett av Poul Henrik Poulsson, 176–198. Oslo: J. W. Cappelens Forlag. **Kompendium**

Leirvik og Røthing (red.) (2008): *Verdier*. Oslo: Universitetsforlaget.

Åse Røthing og Stine Helena Svendsen: Homotoleranse og heteroseksualitet,

ss. 31-46 (15s) **Kompendium**

Schmidt, Ulla (2010): Bioetikk i kristendommen, kap.2, ss. 24-47 i:

Bioetikk i verdensreligionene. Religion, medisin og teknologisk endring

(red. K. Jacobsen). Oslo: Abstrakt forlag (23s) **Kompendium**

Singer, Peter (2006): Å ta liv: Embryoet og fosteret ss. 143-169 i: *Exphil II: Tekster i etikk*. Oslo: IFIKK/Unipub (26s) **Kompendium**

Tomren, Tom Sverre (2007): Økologisk kristologi, i: Økoteologi: Kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi, redigert av Bård Mæland og Tom Sverre Tomren, 87–101.

Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. **Kompendium.**

Tomren, Tom Sverre (2016): Økoteologi- Et skråblikk på noen hovedtrender, i: *Ung Teologi* nr.1 2016 ss.20-31.(12s). **Kompendium.**

White, Lynn (1967): Den økologiske krises historiske røtter ss. 77-92, i: *Naturen* nr.2 -1971 **Kompendium**

Kristendom

Engelsviken, Tormod (2006): Kristendom i Afrika ss. 18-24, i: *Religion og livssyn*. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge, 18 (3), 2006 (7s) **Kompendium**

Simensen, Jarle (2003): Kristendommen i Afrika i det 20. århundre – Politisk og sosial funksjon ss.193-209, i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 03/2003 (18s)

Kompendium

Jødedom

Feinberg, Lynn C. (2011): Kroppen i jødedommen, i: *Religion og livssyn* no. 2 - 2011, ss.13-18 (6s) **Kompendium**

Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999):

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Torleif Elgvin: Jødedommen (Bind 2): Ungdomstrinnet.

Jerusalem – i historie og tanke ss. 343-351. Jødisk mystikk ss. 334-338. Hvem er jøde? Jødisk identitet ss. 339-342. Fra jødisk historie og Antisemittisme og holocaust ss. 352-355.

Kompendium

Islam

Adil, Yasin (2017): Kveler grobunnen for ekstremisme med dialog, s.17

i: *Aftenposten* (11.8 2017) (1s) **Kompendium**

Fawzi, Yasir (2017): Hovedtaleren på leir mot ekstremisme var ulv i fåreklær, s. 17

i: *Aftenposten.no* (10.8 2017) (1,5s) **Kompendium**

Gilhus, I. & Lisbeth Mikaelsson (red.) (2013): *Religion i skrift. Mellom mystikk og materialitet*. Oslo: Universitetsforlaget. Lyden av Guds ord: Koranresitasjon som estetisk virksomhet og erfaring av Mona H. Farstad ss. 110-132 (22s) **Kompendium**

Haase, Safia Abdi (2017) Skammens reise i tid og rom, ss. 44-46 i: *Fett* nr. 1- 2017 (3s) **Kompendium**

Olsen, Maren Næss (2015): Islam betyr fred. Unge norske sufi-muslimer vil ta tilbake religionen sin fra ekstremistene, ss. 16-19 i: *Morgenbladet Nr. 4 /23.-29.januar 2015 (ca.3s)*

Kompendium

Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999): Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Einar Thomassen: Islam (Bind 1): ungdomstrinnet.

Innledning: Kilder ss. 183 og 184. Reisen om natten til Jerusalem og himmelferden ss.230-236; Etikk ss. 267-268. Kunst med foto bilder (Shia) ss. 268 - 271.

Shia Islam Sharia Sufismen ss. 272- 279 Historisk oversikt ss. 280-281.

Kompendium

Linge, Marius (2013) Den konservative muslimske vekkelsen. Om IslamNet, Profetens Ummah og salafismens fremvekst i Norge ss.38-52 i: *Samtiden* 04/2013

(11s) **Kompendium**

Srouf, S.N. (2017) Ikke mulla, ikke media, ikke menn. Intervju med Deeyah Khan, ss.18-23 i:

Fett 1-2017 (5s) **Kompendium**

Vogt, Kari (1995): Shia-islam, kap.9 ss. 180-197, i: *Islams hus*. Oslo: Cappelen (18s) **Kompendium**